

*„Dodnes ma prepadajú úzkosti a strachy,
avšak je vo mne niečo silnejšie, čo ma vždy
ženie dopredu.“*

Alica Weiszfeiler (*1933)

Alica Weiszfeiler, rodená Goldman, sa narodila v novembri 1933 v Moravskej Ostrave. V roku 1939 jej rodinu nútene presťahovali na Slovensko do Bratislavy, kde sa im žilo ťažko kvôli vzrastajúcemu antisemitizmu. Presťahovali sa teda do Kežmarku, ale aj tam zakrátko prestalo byť bezpečne. Museli sa skrývať, no napriek tomu celú ich rodinu postupne chytili a naložili do transportu do koncentračného tábora. Dožili sa oslobodenia, avšak jej mama krátko na to zomrela v nemocnici. Alica sa dostala do detského domova, odkiaľ ju chceli adoptovať do Švédska, avšak ona sa všetkými silami domáhala návratu do Československa. Verila totiž, že tam nájde otca a brata. To sa jej aj podarilo. Najskôr ju umiestnili do ďalšieho detského domova, tentoraz v Prahe, kde ju našiel strýko a poslal do Kežmarku. Tu došlo k vytúženému stretnutiu s otcom a bratom. Otec s bratom v roku 1948 emigrovali do Izraela, zatiaľ čo Alica išla študovať do Belgicka. Odtiaľ odišla za rodinou do Izraela, kde spoznala svojho manžela Alfreda Weiszfeilera. Je babičkou desiatich vnúčat a jedenástich pravnúčat.

 podcast

 príbeh

Aktivita 1: Tvoj odkaz svetu

Časová dotácia:

3 vyučovacie hodiny

Cielová skupina:

základná škola, stredná škola

Téma:

príbehy 20. storočia, oral history, antisemitizmus, story telling, tímová práca, kreatívne písanie

Ciel:

Spoznať životný príbeh preživšej holokaust. Rozvíjať rozprávačské zručnosti a kreatívne písanie. Zamýšľať sa nad svojou vlastnou históriou a formulovať ponaučenie zo svojej minulosti. Viest' k rovesníckemu vzdelávaniu.

Pomôcky:

počítač, internet, tlačiareň, plyšová loptička

Postup**1. Úvod – zoznámenie sa s príbehom pamätníčky**

- Žiakom rozdáme tablety/počítače, na ktorých budú mať nájdenú webovú stránku s príbehom pamätníčky. Zadáme im úlohu prečítať si ho.
- Následne sa usadíme do kruhu a zahráme si jedno kolo hry na tvorbu príbehu. Hádzeme si v kruhu mäkký predmet, napríklad plyšovú loptičku. Úlohou osoby, ku ktorej sa loptička dostane, je pokračovať jednou vetou vo vymýšľaní príbehu. Musí byť však dodržané nami zvolené pravidlo. Napríklad, veta musí začínať slovom so začiatočným písmenom S. Alebo veta musí končiť na slovo... Učiteľ by mal hru začínať aj končiť.
- Vysvetlíme, že to bola rozcvička pred ďalšou aktivitou.
- V ďalšej aktivite si prostredníctvom posúvania slova hádzaním loptičky spoločne zrekonštruujeme príbeh pamätníčky. Navzájom si loptičku hádžu a vymieňajú. Kto dostane loptičku, povie jednu vetu z príbehu.
- Učiteľ dohliada na to, aby sa loptička dostala každému žiakovi/žiačke v kruhu.

2. Hlavná časť – Tvoj odkaz svetu

- Po skončení úvodnej aktivity žiakov/žiačky upozorníme na záver príbehu, v ktorom sa dozvedáme, že manželia Weiszfeil-rovci sa v dôchodkovom veku učili, ako svoj príbeh rozprávať ďalej.
- Uistíme ich, že aj každý/á z nich, napriek mladému veku, má už určite nejaký životný odkaz, životnú skúsenosť, ktorá by mohla pomôcť mladšej generácii.
- Upozorníme, že porozprávať vlastný príbeh a nájsť v ňom nejaký odkaz naozaj nie je jednoduché, preto budeme pracovať vo dvojiciach.
- Vysvetlíme, že úlohou dvojíc bude navzájom spracovať svoje príbehy a sformulovať svoje životné mottá, resp. odkazy, ktoré by chceli odovzdať mladšej generácii.

- Žiakom zadáme úlohu do ďalšieho týždňa nás e-mailom informovať, kto s kým bude tvoriť dvojicu. Následne budú mať 2 mesiace na spracovanie projektu.
- V prvom mesiaci budú spracúvať príbeh jedného/jednej z dvojice a v druhom mesiaci druhého/druhej.
- Príbehy majú spísať vo forme rozprávania elektronicky vo worde. Je potrebné ich tiež doplniť o fotografie. Práci má dominovať nejaké motto, ktoré ten ktorý žiak/tá ktorá žiačka považuje za hlavný odkaz svojho životného príbehu.
- Odovzdanie prebehne do stanoveného termínu e-mailom.
- Odovzdané príbehy si preštudujeme a v prípade potreby zašleme na dopracovanie.
- Po obdržaní finálnej podoby zadáme žiakom úlohu pripraviť si prezentáciu príbehu svojho spolužiaka/svojej spolužiačky pre triedu. Prezentácia by nemala mať viac ako 5 minút.
- Práce vytlačíme a umiestnime v priestoroch triedy alebo školy, prípadne môžu byť v najbližších mesiacoch postupne publikované v školskom časopise.

3. Záver – diskusia, reflexia

- Na ďalšej hodine so žiakmi vedíme diskusiu o ich dojmach z aktivity, čo si z nej odniesli, čo nové sa naučili, čo bolo pre nich náročné a pod. Poukazujeme na skutočnosť, akým hrdinstvom zo strany pamätníkov je, že sú ochotní rozprávať aj o ťažkých životných momentoch, aby tak napomohli tomu, aby sa minulosť neopakovala.

Aktivita 2: Rôzne domovy

Časová dotácia:

kratšie časové úseky počas školského polroka

Cieľová skupina:

základná škola

Téma:

príbehy 20. storočia, oral history, detské domovy, listové družby, empatia, dialóg, solidarita

Cieľ:

Priblížiť žiakom svet detí vyrastajúcich v detských domovoch. Rozvíjať solidaritu, empatiu, dialóg a priateľstvá medzi deťmi z odlišných prostredí. Pomôcť žiakom vážiť si možnosť vyrastať s jedným alebo oboma rodičmi prípadne inými príbuznými. Poukázať na skutočnosť, že aj keď pochádzame z rozličných prostredí, sme rovnocennými členmi spoločnosti, patrí nám rovnaká úcta a máme rovnaké práva.

Postup

1. Úvod – zoznámenie sa s príbehom pamätničky

- Žiakom zadáme za domácu úlohu prečítať si príbeh Alice Weiszfeiler. Link sa nachádza na prvej strane tohto pracovného listu.
- Na nasledujúcej vyučovacej hodine spoločnou diskusiou v triede rekonštruujeme príbeh pamätničky z toho, čo si žiaci/žiačky zapamätali. Môžeme využiť rôzne metódy. Zapisovanie kľúčových hesiel na tabuľu, zakresľovanie symbolov, vyznačovanie na časovú os.

2. Hlavná časť: Rôzne domovy

- Upriamime ich pozornosť na skutočnosť, že pani Alica Weiszfeiler sa po oslobodení z koncentračného tábora postupne ocitla v dvoch detských domovoch.
- Oznámime im, že v krátkej dobe budú mať príležitosť osobne spoznať človeka, ktorý vyrástol v detskom domove.
- V dostatočnom časovom predstihu pred realizáciou aktivity oslovíme organizácie venujúce sa deťom z detských domovov, napríklad *Úsmev ako dar* alebo *Návrat*.
- Poprosíme ich o kontakt na osobu, ktorá by bola ochotná navštíviť základnú školu a predstaviť žiakom svoj príbeh.
- S vedením školy a kolegami si dohodneme deň, kedy by bolo možné uvoľniť triedu na tri vyučovacie hodiny na besedu s hosťom/hostkou.
- Podporujeme živú diskusiu, vedieme žiakov/žiačky, aby sa kládli otázky počas celej besedy, nielen na jej konci.

3. Záver – diskusia a reflexia

- Po uskutočnení besedy so žiakmi diskutujeme o ich dojmoch z podujatia. Čo ich najviac zaujalo či prekvapilo? Čo si z besedy odniesli?

4. Doplnková aktivita

- Po týždni si spoločne pripomenieme besedu a predstavíme žiakom/žiačkam projekt polročnej listovej družby s deťmi z detských domovov.
- Ich úlohou bude vybrať si jeden z ponúknutých kontaktov. Tie si vopred zabezpečíme prostredníctvom organizácií *Úsmev ako dar* alebo *Návrat*.
- Počas najbližších piatich mesiacov bude ich úlohou vymeniť si s vybraným rovesníkom jeden list mesačne.
- Poštou ich odosiela učiteľ/učiteľka po tom, čo každý mesiac vyzbiera listy od všetkých žiakov, ktorí sa rozhodli (na báze dobrovoľnosti) do aktivity zapojiť. Obdržané odpovede na listy taktiež pôjdu na adresu školy a učiteľ/učiteľka ich porozdáva v triede.
- Počas týchto mesiacov sa pravidelne žiakov pýtame na ich dojmy z aktivity. Po školskom polroku na hodine spravíme finálnu diskusiu o ich dojmoch a zážitkoch.
- Zadáme žiakom úlohu spracovať poster A3 na tému „Ja a môj nový kamarát“ s textovými aj obrazovými prvkami.
- Žiacke práce prezentujeme na nástenke v priestoroch školy.